

Izhaja 10. in
25. dan vsa-
cega meseca.

POPOTNIK

Velja za celo
leto 3 gold. za
pol leta 1 gold.
50 kr.

List za šolo in dom.

I. leto.

V Celji, 25. maja 1880.

10. list.

Češminke (Berberideae).

Češminka je germ in zelišče z majhnimi večidel rumenimi cveti, 3, 4 ali 6 listno čašo in cvetnim vencem, ki ima ravno toliko lahko odpadljivih listov. Prašniki so prosti in stojijo nasproti cvetličnim listom.

Oa tega plemena imamo pri nas le eno lesnato rastlino, ktera se pogosto nahaja v germovji, ob krajih gozdov in drugod in se imenuje navadna češminka (*Berberis vulgaris*).

Ona je redko viša ko 2 metra, navadno ostane veliko niža. Njeni usnjati, svitli, na obrobji ternato napiljeni listi so naopak-jajčasti in v šopek združeni. Pod listnim šopkom so trodelni terni. Cvetje se prikaže v aprilu in maju, je rumeno, močno (pa ne ravno prijetno) dišeče in rase v visečih grozdih. Na njegovem mestu vidimo v jeseni lepe, živo-rudeče, podolgovate jagode, ki so pravi kinč živic in germovja. Po okusu so kisle in se lahko vživajo surove in kuhane, pa niso posebno okusne. Češminka daje lep, rumen les za imenitniša mizarska in strgarska dela.

Blizo njiv pa je češminka škodljiva, kajti na njenem listji rase neka goba (*Aecidium Berberidis*), koje prah, če ga veter raznese, na mlado žito pade in povzročuje škodljivo arjo. Zato se mora češminka blizo njiv zatirati.

Kapare (Capparideae).

Germi s 4 listno čašo, 4 listnim vencem in 6 prostimi prašniki. Pri nas se le ena verst tega plemena nahaja in še ta je prav redka, kajti našla se je do zdaj samo na starih zidovih v Gradiški, Devini in Gradiškuti na Goriškem. To je južno-evropejska kapara (*Capparis spinosa*), ktera se lahko spozna po malih nizkih, nekoliko ternastih vejah, po okroglem listji in po prav velikih, posamezno stoječih belih ali blede-rudečih cvetih. Tu in tam se nahaja ta rastlina tudi brez ternja. Suho berstje tega germa je priljubljena dišava in zato za kupčijo važna posebno v jutrovih deželah, kjer na skalnatem morskem obrežji v obilici rase.

Ravno tako redek je pri nas zali berškin (*Cistusstrauch*) iz plemena berškinovcev; on rase le na toplih krajih ob jadranskem morji med Terstom in Devinom, pa tudi tukaj je prav redek. On je majhen, pritličen germ, kojega listje je kakor pri navadni kadulji (*Salvia officinalis*) sivo-kosmato, in se

po velikih belih cvetih, kateri so ravno taki ko naša solnčnica (*Helianthemum*), prav lahko spozna.

Vsi berškinovci (*Cistineae*) imajo pravilne velike cvete s 5 ali 3 listno čašo, 5 listnim cvetličnim vencem ki rad odpade, in mnogo prašnikov na plodnici. Sad je podoben mošnjici, ki ima tri zaklopnice. — Berškinovcem se prištevajo tudi nježne solnčnice, ki so prav majhni polgermiči, komaj ped dolgi in nizki.

Njihovi cveti so rumeni, pri navadni solnčnici (*Helianthemum vulgare*) je listje jajčasto ali tudi ozko, pa nikoli čertilasto. Solnčnice rasejo po ledinah, suhih hribastih krajih in drugod.

R a m š e l j i c e (*Polygaleae*).

Germiči in zelišča z lepo razmernim cvetom, na katerem sta po strani dva lista kakor perota. Prašniki so v šopek zraseni, sad pa kakor po strani stisnjena mošnjica.

Ramšeljica (*Polygala Chamaebuxus*) je lep komaj ped dolg pritlični polgermiček, kateri tudi po zimi zelen ostane in že marca in aprila svoje lepe zdaj rumene in bele, zdaj rumene, bele in rudeče cvetice razgrinja. Ta rastlina kinči ledine in gore do visokih planin. Listi so suličasti, ozki, temnozeleni, cveti pa 15—17 mm. dolgi.

L i p n i c e (*Tiliaceae*).

Drevesa s čisto pravilnimi cveti, kateri imajo mnogo večidel popolnoma prostih prašnikov s pestičem. Čaša ima več listov. Pri lipi (*Tilia*) ima časa 5 in cvetlični venec tudi 5 prostih listkov, sad je orehek z več semeni.

Lipe se lahko spoznajo po majhnih belkastih cvetih, ki stoje v enako germičastih šopkih; posebno pa jih znači dolgo, ozko peresce na stebelu cvetličnih šopkov; tudi po posebni rasti se že od daleč lahko spozna, kajti lepo razprostert, zelo pravilni košat verh se pokaže v svojem obrisu serčnat. Če pa hočemo obe versti, ki se pri nas nahajate, bolj na drobno razločevati, tako moramo list na tanko ogledati.

Velikolista lipa (*Tilia grandifolia*) ima liste, ki so spodaj nekoliko dlakasti in ravno take barve ko od zgoraj (le nekoliko bolj blede); malolista lipa (*Tilia parvifolia*) pa ima nekoliko manjše liste, ki so čisto goli in spodaj temnozeleni. Ta lipa cvete 14 dni pozneje ko prva, obe pa razprostirata zelo prijetno vonjavo, kedar cvetite in njuno suho cvetje je prav zdrav čaj, kedar se je treba potiti.

Lipovina je mehka, bela in gobasta, se tedaj lahko obdeluje in jo rabijo v rezbarstvu sosebnost za podobe svetnikov. Tudi za drevorede se lipe porabljajo, ker hitro rasejo. Pri nas imamo večidel vsajene lipe, samorašče se le tu in tam nahajajo n. p. ob Soči pri Gorici.

J a v o r i (*Acerineae*).

Drevesa in germi z majhnimi cveti, kateri stojè podobni grozdu v enakih šopkih ali latih ter imajo eno čašo z večlistim cvetličnim vencem. Sad je lesnat s perutkastim koncem.

Glavni in tudi edini rod tega plemena je pri nas javor (*Acer*), kojega cveti so pravilni, pa ne vsi rodovitni in imajo večidel 8 prašnikov. Od perutkastih sadov (plodov) sta po dva skupaj zraščena. Vsi javori imajo dlanaste liste. Najvažnejši med vsemi je beli javor (*Acer pseudoplatanus*), ki zraste do 25 metrov s prav debelim deblom. Listi imajo dolge peceljne ter so zgoraj temno-, spodaj sivo-zeleni s 5 topimi šobami; cveti so medlo-beli v visečih grozdih. Ta javor se nahaja posebno v gorskih gozdih in le tam doseže to velikost; v nižavah ga tudi najdemo, posebno ob gozdnih potokih, pa le kot germ ali k večemu kot majhno drevo. Les belega javora je gost in terd, svitlo-bel in se da prav lepo likati, ter se zato k najboljšim lesovinam prišteva, ker se iz njega lepe reči narejajo.

Pravi velikan je ta javor še tu in tam v Ternovskem gozdu pri Gorici.

Ostrolisti javor (*Acer platanoides*) ima tudi dolgo peceljnate, pa sedmero šobaste liste; izrezki na obrobji med šobami pa so okrogli in veliki, šobe pa v dolge in ozke zobove prispicene.

Listi so na obeh straneh svitlo-zeleni, cveti pa rumeno-zeleni in veršičasti. Ta javor se nehaja na gozdnatih apnenikih spodnjega Štajarskega kakor na Vipoti in Pečevniku pri Celji, pa je redko viši ko 15 metrov.

Maklen ali klen (*Acer campestre*) se prav lahko spozna po veliko manjših, krajše peceljnatih listih, katerih 3 do 5 šob je zopet nekoliko šobastih; posebno lastnost ima pa maklen v tem, da pokriva njegove palec debele veje neka gobasta skorja, ki se jih v 5 ali 6 rebrom podobnih čertah po dolžini oklepa. Maklen ima majhne, zelenkaste cvete, ki stojijo kakor pri ostrolistem javoru. Mnogokrat se nahaja le kot germ, posebne višočine ne doseže nikoli, vendar je njegov vejast verh večkrat lep in košat. On rase v germovji in lesovji skoraj povsod, le visoko v gorah ne. V prejšnjih časih so iz njegovih vej delali cevi za pipe. V Vipavski dolini, pa še bolj pri Gorici in na Furlanskem ga sadijo k tertam, da jim za podporo služi, kakor po drugod kolje.

Kraški klen* (*Acer monspessulanum*) je nekaj podoben maklenu, pa listi imajo le 3 tope, celorobate šobe in doseže redko kedaj velikost drevesa. Nahaja se le v toplejih krajih na Krasu med Vipavsko dolino in morjem, posebno na solčnatih skalnatih tleh.

Fr. Krašan.

O spremembi beril.

Spisal J. M.

„Ko otroci v šolo vstopijo, še niso zmožni pravilno govoriti. Pervo učiteljevo delo je tedaj, da jih vadi in uči, kako naj se prav govori. Ako se to opušča, ide veliko lepih naukov za ušesa, ker jih otroci ne razumé.

Perva stopnja za uk jezika je kazalni poduk. Tukaj se reči ogledavajo in spoznavajo; tukaj se množijo misli, ž njimi tudi besede in izrazi; tukaj je priložnost nepravilne izraze iztrebiti in s pravilnimi nadomestiti. Vsak učitelj vé, koliko veljavo ima dobro vredjen kazalni poduk, in tudi ni moj

namen o tem pisati, samo to-le svoje mnenje naj izustim: Pri ogledovanji najdene misli naj se v kratkih, toda berhkih stavkih posamezno ali skupno in tudi na več načinov izgovarjajo. N. pr. Konj ima podolgovato glavo. Konjska glava je podolgovata. Glava konja je podolgovata.

Vsakterega teh stavkov naj izgovarja kacih 10—20 otrok. Treba je učitelju paziti, da vsi prav izgovarjajo.

V drugem in tretjem šolskem letu daja tvarino za vajo v pravilnem govoru domovinoslovje in prirodoslovje. Koliko novih izrazov se učenci pri teh predmetih lahko naučé, koliko različnih oblik jezika se lahko privadijo brez vseh slovničnih pravil! Zbuja in izgojeva se samo čut jezika po sluhu. Toda na višji stopnji, ko učenci že slovnico razumé, služi tá za podlago tem vajam. Slovnica in govor morata biti v zvezi med sebó. Slovnična pravila so mertva brez živega govora, in govor brez slovnične podlage je nezanesljiv. Berila so živa slovnica, in slovnica se mora vaditi na berilih.

Vaje o spremembi beril z ozirom na obliko so jako važne za prosto rabo jezika; pa tukaj ne zadostuje, ako se učencu veli, naj tó ali uno misel z lastnimi besedami pové; nego pokazati in povedati se mu tudi mora, na kak način in po kateri osnovi naj stavek prenaredi. Brez navóda učenec tega ne bo zadel.

V šoli ne smé biti ničesar brez gotovega načerta; z breznačertnim naukom se trati čas.

Naredil sem za sebe osnovo, po kateri sè svojimi učenci berila spreminjam. Ta vodila, ki jih je „Popotnik“ že razglasil, hočem na sledečem berilu bolj na tanko razjasniti.

Tri rožice.

Na severnem Českem je v začetku minulega stoletja živel ubog, toda blag pastirček. Roditelji so mu bili že davno odmerli, njegovi pa so bili preubožni, da bi mu mogli kaj pomagati. Vsak dan je pasel malo čedo ovac pod Borenom, silovitim hribom, ki visoko iz planjave moli. Neko nedeljo jutro solnce jako krasno izhaja izza kop visocih gor. Solnce še ni bilo vse nad gorami, in že žene pastirček svojo čedo proti skalovju. Gre danes višje, hoče na verhu opraviti svojo molitev. Ko odmoli, potem se raduje prelepega razgleda in skače poslednjč ko serna od skale do skale na planjavo. Ko doli pride, zagleda na samem košat germ, na katerem rastejo rože. Uterga tri rože in si je pripné za klobuk. Nekoliko stopinj gre strani, pa že zagleda v steni železna vrata, katerih poprej nikoli ni videl. Bliža se jim, da bi je odperl, in glej! bila so prislonjena. Serčno vstopivši pride v temno, toda prostorno dvorano. Ko se ozré, vidi tam berleti lučico. Vedno dalje gredé prispé v prostorno jámo. Nadzemeljska svetloba jo obseva. Po stenah in po stropu se leskečejo biserji z dragimi kameni; v sredi pa na zlatem stolu sedi veličastna gospá. Glavo jej objemlje dragocena krona, ovita z dišečimi cveticami; zlati lasci se jej spuščajo po belem, kot srebro bliščečem zatilniku. Obleko ima iz krasnih srebernih tkanin, katerim so všite zlate cvetlice, v rokah derži zlato vreténo, na ktero suče sreberne niti.

Mladeneč sterimi od teh čudežev. Ko ga ženska zagleda, vstavi zlato vreteno, prijazno se mu nasmehlja in migne mu k sebi. Blaga prijaznost visoke gospé mu dá pogum, da se bliža in globoko prikloni. Žena ga s srebernim glasom nagovori: „Verl deček si, priden, zvest in pobožen; zató prejmeš plačilo. Pristopi ter vzemi si teh kamenov, koliko jih moreš nesti“.

Reče ter z lepo roko pokaže sod, ki je stal blizo. Plah deček se obotavlja in se igra s klobukom. Ne zapazi, da mu rože padejo na tlá. Ko mu gospa še enkrat veli, si napolni žepe z dragimi kameni iz velicega soda. Potem hoče oditi, ali ona mu reče: „Ne pozabi najboljšega!“ On pa ne vé, kaj bi pomenile te besede, in hiti proti vratom. Bil je komaj čez prag, in vrata se za njim zalopnejo. Ko se ozré, ne vidi vrat, ampak same gole stene. Seže v žepe, ali mesto dragih kamenov najde v njih le nekoliko suhega listja. Zdaj še le vé, kaj so pomenile besede: „Ne pozabi najboljšega!“ Zalosten ogledava zdaj klobuk, zdaj suho listje.

Zavoljo bogastva je pozabil rže, tri čiste bele rože nedolžnosti, ki nam že samo edina deli srečo in blagost.

1. Spremeni se samo besedni red stavka. N. pr.

- a) Na severnem Českem je v začetku minulega stoletja živel ubog, toda blag pastirček.
- b) V začetku minulega stoletja je živel
- c) Živel je v začetku minulega stoletja na
- d) Ubog, toda blag pastirček živel je

Ta sprememba je prilična za prepisovanje, ker sili učenca, vsak stavek dobro prečitati, preden ga zapiše. Rado se zgodi, da učenci berila besedo za besedo prepisujejo, in ko so pri koncu, ne vedó, kaj so pisali.

S katero besedo se ima stavek začeti, pové učitelj.

2. Postavi se celo berilo v kak drugi spol, v drugo osebo ali število. N. pr.

- a) Neka uboga, toda blaga pastarica je živela
- b) Neki ubogi, toda blag pastirček, ki je živel na Českem, pripoveduje: Neko nedeljo jutro sem gnal svojo čedo
- c) Neka uboga, toda blaga pastarčka pripoveduje: Neko nedeljo jutro sem gnala svojo čedo
- d) Uboga, toda blaga pastirčka pripovedujeta! Neko nedeljo jutro sva gnala najini čedo
- e) Ubogi, toda blagi pastarici pripovedujete: Neko nedeljo jutro sve gnale
- f) Trije ubogi, toda blagi pastirčki pripovedujejo: Neko nedeljo jutro smo gnali
- g) Tri uboge, toda blage pastarice pripovedujejo: Gnale smo neko nedeljo

Ali imajo takšne vaje veljavo za nauk jezika ali né, presodi naj vsak sam.

3. Popusti se stavek v prejšni obliki in le nektere besede se nadomestujejo z drugimi enacega pomena. N. pr.

- a) Roditelji so mu bili že davno odmerli, njegovi pa so bili preubožni, da bi mu mogli kaj pomagati.
- b) Starši so mu bili že zdavno, (zgodaj, rano) pokopani, sorodniki (zlahtniki) pa so bili prerrevni, da bi mu utegnili kaj pomoči, (pristopiti).

4. Prejšni osebek se overže in vzame se drugi. N. pr.

- a) Neko nedeljo jutro solnce prijazno izhaja izza kop visocih gor.
- b) Neko nedeljo jutro solnčni žarki prijazno razsvetljujejo kope visocih gor.
- c) Neko nedeljo jutro se kope visocih gor prijazno žarijo.

d) Bilo je jako prijazno nedeljo jutro.

e) Visoke gore se prijazno svetijo v jutranji zarji.

5. Spremeni se stavek na podlagi besedo slovja. Iz glagola ali pridevnika se napravi samostavnik in nasprotno, tako najdena beseda se porabi za novi stavek. N. pr.

a) Ko odmoli, potem se raduje prelepega razgleda.

b) Ko opravi svojo molitev, potem razgleduje radostno (poln radosti) prelep okraj (lepoto okraja.)

6. Iz stavkovih členov se naredé odvisni stavki. N. pr.

a) Serčno vstopivši pride v temno, toda prostorno dvorano.

b) Serčno vstopivši pride v dvorano, ki je sicer temna, toda prostorna.

c) Ko vstopi, pride v temno, toda prostorno dvorano. Še en izgled:

a) Ko doli pride, zagleda na samem košat germ, na katerem rastejo rože.

b) Doli prišedši zagleda na samem košat rožni germ.

7. Glavni stavek se preuredi v odvisnega in nasprotno. N. pr.

a) V sredi na zlatem stolu sedi veličastna gospa. Glavo jej objemlje dragocena krona.

b) V sredi na zlatem stolu sedi veličastna gospa, ktere glavo objemlje (kinča) dragocena krona.

a) Blaga prijaznost visoke gospé mu da pogum, da se bliža in globoko prikloni.

b) Blaga prijaznost visoke gospé mu da pogum. Bliža se in prikloni se globoko.

8. Pové se celo berilo kratko, le po glavni misli. N. pr. Ubog, toda priden pastirček je pasel majheno čedo pri hribu Borenu na Českem. Neko jutro zagleda lep rožni germ. Uterga tri rože in je pripné za klobuk. Zdaj na enkrat zagleda v skalovju velika železna vrata. Odpré jih in pride v prostorno, čudno razsvetljeno podzemeljsko jamo. V sredi jame sedi na zlatem stolu veličastna gospa. Po stenah in po stropu pa se vse sveti od biserov in dragih kamenov. Deček sterméč klobuk v rokah žuli in ne zapazi, da mu rožice na tlá padejo. Visoko gospa mu prijazno veli, naj si vzame dragih kamenov, kolikor hoče, kér je pričen.

Pastirček seže v sod, napolni si žepe z dragimi kameni ter hoče oditi, ali gospa mu reče: „Ne pozabi najboljšega!“ On ne razumi teh besed in hiti proti vratom. Komaj je bil skočil čez prag, se vrata zapró, in ne vidi jih več. Namesto dragih kamenov ima suho listje v žepih. Zdaj še le vé, kaj so pomenile gospejne besede. Pozabil je namreč v jami svoje tri lepe rožice, kér ga je bogastvo oslepilo.

9. Kratko berilo se z okoliščinami podaljša. N. pr.

A. Kuna in golobček.

Kuna se vjame v železno past. Bolesti obupno stoče; več pa še zato, kér vé, da bo morala v kratkem poginiti. Ko jo mlada golobica zapazi, hitro zleti k svoji materi in reče: „Veliko veselje ti naznanjam. Najinega največjega sovražnika bode kmalo konec. Pojdive ga zasramovat!“

Starka mlado posvari rekoč: „Nesrečneža ne smemo nikoli zasramovati, naj si bo tudi naš sovražnik.“

B. Kuna in golobica.

Nekemu kmetu je kuna že veliko škode napravila. Podavila mu je več piščet, račic in golobov. Ni bilo skoraj dneva, da bi ne zmanjkalo ktere izmed kuretine. Kmet se razserdi in nastavi v kurnjaku železen lok, da bi se tat vjel.

Že prvo noč potém stika kuna po kmetičkem poslopju. Ko zleze v kurnjak, prime jo za noge železen lok, poln bodečih žebcljev, in oprostiti se več ne more. Vije se in stoče, toda vse zastonj. Največjo muko pa ji prinaša misel, da bodo čez malo časa prišli ljudje in jo ubili. Do jutra nesrečna kuna v loku tiči. Ko se razdani, prileti mlada golobica v kurnjak in zapazi svojega največjega sovražnika vjétega. Veselja zaklikne, ter hiti naravnost k svoji materi, da ji naznani veselo novico. V golobnjak prišedša zavpije: „O, koliko veselje! Radujte se! Najin največji sovražnik tiči v železu in bode kmalo poginil. Da mu bo še hujše, pojdive tjé se mu smejat.“

Starka z glavo maja, resno pogleda svoje dete ter spregovori: „Kdor vidi sovražnika v sili in se tega raduje, kaže, da ima hudobno serce. Nesrečneža nikoli ne smemo zasramovati, če je tudi naš smertni sovražnik.“

10. **Direktni góvor se prestavi v indirektnega ali nasprotno. N. pr.**

Stara golobica mlado posvari in pravi, da nesrečneža nikoli ne smemo zasramovati.

Pri koncu naj še v obče opomnim, naj se vsako teh vodil tam porabi, kjer je najbolj prilično. Siliti se ne smé nikjer. Kar se dá lahko pre narediti, se pre naredi, drugo se pusti. Vsi stavki se ne dajo po eni in isti osnovi pre naredjati; nekteri po tej, nekteri po drugi. Zategadelj je potrebno, da se učitelj za čitalno uro prav dobro pripravi.

Učne slike iz zgodovine.

(Spisuje Tone Brezovnik.)

II. Kelti.

Okolo l. 1000 pr. Kr. je prišlo zopet drugo ljudstvo v naše kraje ter si je Ibere podverglo ali pa pregnalo. To mogočno ljudstvo bili so Kelti. Prišli so iz Azije ter so si skoro celo Evropo podvergli. Kelti so bili veliki in močni, večji kot smo zdaj mi, imeli so skoro vsi plave oči in rumene lase ter bili prav bojevití. Govorili so zopet od Iberov različen jezik, ki se je do zdaj le v nekterih krajih Evrope (Irsko i. dr.) ohranil. Prebivali so Kelti že v hišah in ne kakor Iberi v jamah in luknjah. Njih hiše so bile navadno lesene in čisto priproste. Stale so večjidel na samem, kje sred svojega polja. Vendar so Kelti že imeli tudi vasi in mesta. Mesto Celje (in Ptuj) so Kelti postavili, da-si še tedaj, se vé, ni bilo tako lepo in veliko kot je zdaj, nego bilo je najberž le nekaj lesenih hiš. Tudi tu v našem Vojniku stale so gotovo že za časa Kelto v hiše, akoravno se za gotovo ne more vedeti kje.

Pečali so se stari Kelti tako kot Iberi, najrajše z lovom divjih živali, koje so znali s svojimi sulicami in loki izverstno zadeti. Vendar so Kelti tudi polje obdelovali, rudo, posebno železo kopali, volno predli, usnje delali in tudi nekako pivo huhali. Nad vse so se radi vojskovali in so zato parkrat šli plenit v bogato in lepo Italijo, kjer so tedaj bili mogočni Rimljani.

Da so pa vse to storiti zamogli, niso imeli več kamenitega orodja, nego iz prav dobrega železa. Imeli so razven navadnega orodja, prav lepo narete sablje, čelade, ščite, sulice i. t. d. Imeli in izdelovali so si tudi razne kinče, posebno zlate zapestnice, zavrtnike, uhane in lasne iglice. Imeli so tudi že bronast denar, na kojega eni strani je bila konjska glava, na drugi strani pa glava kakega mogočnega Kelta nareta. Poznali so toraj tudi že trgovino in ob ertnijo.

Po veri so bili pagani, a vendar so tudi na neumerjočnost duše terdno verovali. Z merličem vred so sežgali tudi mnogokrat dolžna pisma, orožje, kinče in dr., češ, da jih bo na drugem svetu imel.

O b r a v n a v a.

1. Učitelj pripoveduje: „O k o l o vedeti kje. Kdo so bili prvotni prebivalci Vojniškega kraja? Kako dolgo so bili v našem kraju? Kdo si jih je podvergel? Kaj so Kelti z Iberi storili? Odkod so prišli Kelti? Kakšni so bili? Kakšne oči so imeli? Plave (tako kot J . . .). Kakšnih lasov so bili? Rumenih (tako n. pr. kot J.). Kakšno lastnost so še imeli? Kaj se pravi „bili so bojeviti“? — Kakšen jezik so govorili? Se li ta jezik še zdaj kje govori? — Kje so Kelti prebivali? Kakšne so bile njih hiše? Kje so stale? So li vse posamez stale? Ktero mesto so že stari Kelti postavili? Je bilo že tedaj tako lepo in veliko kot zdaj? So li tudi v našem kraju imeli hiše? Zakaj ni več sledu o njih?

O čem smo zdaj govorili?

O K e l t i h.

a) Od kod so. b) Kdaj so prišli. c) Kakšni so bili. d) O njih jeziku. e) Kje so prebivali. f) Kaj so si že stavili.

Povej mi zdaj J., kar smo slišali o času njih prihoda! — Ti J. kakšne zunanosti so bili! — Kaj veš ti o njih jeziku? — Kaj smo slišali o njih prebivališču, J.? — Kaj so si, J., tudi že stavili? — Vse, kar smo do zdaj o Keltih slišali, pove najprej kakov boljši, potem tudi slabejši učenci.

2. Učitelj pripoveduje: „P e č a l i R i m l j a n i.“ Slišali smo pred o Keltih, kakšni so bili in kje so prebivali, zdaj pa smo slišali tudi nekaj o njih delu. — S čim so se najrajši pečali? S čim so jih streljali? Zakaj ne s puškami? — S čim so se Kelti razen lova še pečali? Kaj so toraj že imeli? Žito. Ktero? Ječmen (pivo kuhali), oves, proso i. t. d. — Pred smo slišali, da so bili Kelti zelo bojeviti; kaj so pa storili večkrat? Ktero ljudstvo je tedaj vladalo v Italiji? Kje leži Laško? Proti jugu.

O čem smo se zdaj učili?

g) S čim so se pečali.

Povej, I. vse, kar smo o njih delu slišali! To samo ponovi še več učencev, potem pa sklopljeno s prejšnjim.

3. Učitelj pripoveduje: „Da so obertnijo“. Kakšno (iz česa nareto) orodje so Kelti imeli, da so zamogli že taka dela opravljati? Ktero orodje so imeli? Ktero orožje? Kako je bilo nareto? Kako to vemo, da je bilo lepo? Ker se še zdaj najde v zemlji in v Gradci v Ivanišču je tudi tega orodja in orožja velika zbirka. — Kaj pa so si Kelti še delali? Iz česa je bil ta kinč? Od kod so dobili zlato? — Kakšen denar so imeli? Kaj je bilo na denarju nareto? Kaj je na našem denarju? Orel in cesarjeva glava. Ker so toraj Kelti že denar imeli, kaj je že tedaj tudi moralo biti? Tergovina in obertnija. S čim so tergovali? Z železom, žitom, kožami, pivom, mesom i. t. d. V čem je obstala obertnija? Delali so usnje, pivo, železno orodje i. t. d.

Kaj smo zdaj slišali?

h) O njih orodju, *i)* kinču, *j)* in denarju.

Povej, J., kar smo slišali o njih orodju! — O njih kinču! — O njih denarju! — Ti povej pa o vseh teh treh rečeh skupaj! —

4. Učitelj pripoveduje: „Po veri imel“. Kakšne vere so bili? Koliko bogov so častili? Ktere? Solnce, mesec, malike i. t. d. Na kaj so pa vendar že le verovali? Kaj so z merliči storili? Kaj so večkrat z njimi sežgali? Čemu?

O čem smo zdaj govorili?

k) O njih veri.

Povej, kar smo o njej slišali!

Kakov boljši učenec pripoveduje zdaj po na tabli stoječem osnutku celo sliko. Potem jo pripoveduje nekaj srednjih in na zadnje nekaj slabih učencev. Kjer učenec obtiči, pomaga učitelj s primernim vprašanjem.

Kako je prišla smrt na svet.

Kakor znano, razneslo se je po celem svetu, da v prejšnem času niso ljudje umirali ali da so vsaj veliko višje starost dosegli nego sedaj. — Kako pa se je življenje tako zelo okrajšalo, o tem so ljudje različnih misli. Culukafri — vbijalci Napoleona IV. — pravijo tako: Ko so ljudje bili stvarjeni. dopadali so velikemu bogu Umukunkulu, kateri je kameleona poslal k njim z naznanilom, da nikedar ne umerjejo. — Ko se je to razglasilo, bilo je veliko veselje na svetu. Ljudje so pijančevali po dnevu in po noči ter delali, kar jim je na misel hodilo. — Tedaj ja bog Umukunkulu sprevidel, da njegova obljuba ni bila na pravem mestu. Pošlje k ljudem kuščarico — in ker Umukunkulu — kot bogu ni bilo primerno biti — figa možu — morala je kuščarica ljudem povedati, da se je kameleon bil zlagal. Ko Kafri to zvedó, razjezili so se in začnejo zasledovati kameleona, da bi ga ugonobili. Kameleon se pa tako prestraši, da postane od strahu ves bel. Ker je bil prej rujav, niso ga Kafri več poznali in tako je ušel njihovemu preganjanju. Od te dobe ljudje vmirajo in kameleon barve spreminja.

V Ameriki med Indijani je pravljica, da prvim ljudem bolezní niso bile znane. Zaradi tega so živeli dalje nego dandanes. — Umirali so takrat še le, ko so si noge pohodili in goltanec pogoltnili. Tedaj je kdo lahko zmiraj bil na nogah in marsikak močen kozarček izlil in živel je vendar svojih dve tisoč let. —

Da so nam ženske mimo drugih neprilíčnosti in nezdod tudi smrt naklonile, to že povsod vedo. — Karajbi v južni Ameriki pravijo, da bog Kururuman, ki je svet vstvaril, je v začetku le moške naredil. Le-ti so složno živeli med seboj, bili vedno židane volje in niso nič vedeli o bolezní in smrti. A žena Kururumanova, boginja Kulimina, se je ljutila, da na zemlji ni nježnega spola. — Začela je ženske vstvarjati. Ko so tedaj ženske na svetu bile, so se jim moške jako čudili: „To so lepe živalice,“ se dejali, „skoro take so kot mi.“ In moške in ženske pričeli so vkupno radostno življenje. — A to ni trajalo dolgo; kmalu so ženske zatrosile neslogo med svet: ljubosumnost, prepír, umor, tatvina bili so na dnevnem redu. — In bog Kururuman se rezzeji zaradi tega in kaznuje svet sè smrtjo. —

Malo drugačno je bilo pri Grenlandcih. Prvi mož, tako pripoveduje Grenlandska pravljica, zovel se je Kaljak in bil je sam na zemlji. Godilo se mu je dobro, rib in morskih psov mu ni manjkalo, in ribjega olja se je lahko napil, kolikor se mu ga je poljubilo. — Živel je veliko tisuč let. Slednjič mu je bil vendar dolg čas. — Ko je neko zimsko noč — ktera traja tri mesece — sedel v svojem berlogu, pogleda tužno na svoj palec. — Palec, prvi med vsemi persti, mi naj bolj priljubljeni, košček tebe bi rad zgubil, da bi le ne bil več sam na svetu. Komaj to izreče, začne palec rasti. Najprej pogleda iz njega glava z dvema bisernima očesoma, potem dve mali ročici in nožici, in ko je bilo vse doveršeno, stala je pred osupnjenim Kaljakom devojka tak mila in lepa, kakor si jo Grenlandec le misliti more. — Od tega časa je palec za člen manjši od drugih perstov. — Mož je pa od takrat rad zlezal v svojo votlino in ni se več dolgočasil. Ko mu je slednjič žena še otroke jela roditi, bi se bil same radosti stopil. — A ta radost je bila le kratka. — Otroci so kaj radi in obilo pojedali in vsakokrat, ko je starca glad lomil, bila je skleda že prazna. — Vbogi Kaljak je od dne do dne bolj suh postajal, da ni bil slednjič debelejši od kakega slanika in otožne misli so ga jele vznemirjati. Žena pa je sprevidéla, da mora biti temu konec. Čuj „stari“, pravi, nama slaba kaže. Otroci se množe, čas je, da se jim umakneva. „Umriva.“ Mož ni imel nič zoper besede svoje pametne „stare,“ vlegla sta se in — umerla. — Tako je po Grenlandski pravljici prišla smert na svet. —

Anton Leban,

Dopisi.

Celje, 13. maja. Naše učiteljsko društvo vedno živahnejše postaja, kajti vdeležuje se rednih mesečnih zborovanj vselej 25—35 udov, verh tega pa še raste pri vsakem zborovanji številu članov, ter še danes smo sprejeli g.

Klemenčiča, podučitelja v Vojniku, v svoje društvo, pozdravlja ga z vabilom na marljivo duševno sodelovanje. Razun tega še danes radostno poročamo, da tukajšne gdč. učiteljice pridno sodelujejo, ter se ne vdeležujejo samo zborovanj, nego so tudi verle govornice. Danes je govorila gdč. Halada „O izgoji deklic s posebnim ozirom na žensko duševno življenje“ tako tehtno, zraven pa tudi tako milo in nježno, da ji je celi zbor le čestital. Omilovala je v začetku svojega govora, da se za telesno vzgojo deklic premalo stori. Med tem, ko imajo dečki že večjidel svoje redne telovadbe, so te pri deklicah še prave „bele vrane“. Za mestne deklice je sprehajanje, se ve, jako okrepevalno za duh in telo; a vendar v tem oziru ne zadostuje: tudi nježno truplo tirja telovadbe. — Glede duševne omike se pri deklicah razsodljivost (*Urtheilskraft*) preveč prezira. Sklepavni računi so v tem oziru naj spretnejše vaje. Po ogledovanji in premišljevanji narave se izobražuje opazljivost (*Beobachtungsvermögen*). Prirodopis ima tedaj pri duševni odgoji zelo važno pomembo. Ženske se neki, kakor govornica terdi, radi ogibljejo duševnega delovanja, ker jim manjka poterpežljivosti. Da se te privadijo, je po njenem mnenji naj boljše sredstvo jezikoslovje, tembolj, ker se po takih vajah uri tudi razsodljivost. — Prevroča domišljija je posebno ženskemu spolu nevarna, če je um ne vlada. Prebiranje romanov je strup za dekleta. Šola in stariši naj bi vzajemno delali na to, da se pridobi ženska mladež mesto takega čitanja za prebiranje zgodovine in zemljepisja. — Za izobraženje lepočutja se za dekleta priporočajo podobe z okroglimi čertami i. t. d.

Gosp. Kresnik je govoril o nepokorščini (uporu) otrok ter povedal marsiktero tehtno in resnično o tej reči.

Jarč-eva slovniška obravnava se je zaradi pozne ure za prihodnje zborovanje odložila.

G. Weiss nasvetuje kot predsednik odbora, kateri je imel nalogo, o različnih krajevnih razmerah zaradi nove uverstitve šol v različne razrede glede plače učiteljev pozvedovati in poročati — naj se oberne učiteljsko društvo s prošnjo, kojo poročevalec prečita, do okrajnega šolskega sveta. Zbor mu priterjuje.

Gosp. predsednik povdarja važnost razkladitve učne tvarine na posamezne oddelke v ljudski šoli po novih čitankah. Ker se bo o tej reči letos v okrajni in deželni učiteljski konferenci razgovarjalo ter določno omejil čas za ta ali uni predmet (materinščino in drugi deželni jezik), se mu zdi celo primerno, da se je loti nemudoma tudi učiteljsko društvo. Priterjevaje tem razlogom izvoli zbor gosp. Bobisut-a za poročevalca o tej zadevi.*)

Sklene se konečno desetletnico obstanka učiteljskega društva celjskega slovesno obhajati. O tem se bode v prihodnjem zborovanju posvetovalo.

Ptuj, 17. maja. Pri nas se je veršila slavnost, ktera je za vse učiteljstvo častna, i ktera mora vsakega spodbujati, naj dela neumorno na težavnem

*) Želeti bi bilo, da bi se tudi druga učiteljska društva poprijela tega jako važnega dela.

šolskem polji. Slavnost je za učitelje tem veseleja, ker smo se prepričali, da se zasluge učiteljev ne priznavajo le od krogov, med kojimi živi učitelj, temveč da tudi najvišji krogi zasledujejo delovanje učiteljevo i zaslužno delovanje tudi odlikujejo, brez kakšne lastne „častne knjige“ učiteljev. Presvitli cesar je namreč podelil bivšemu nadučitelju g. Janku Veingerlu srebrni križec s krono za njegovo mnogoletno, vspešno delovanje na šolskem polji. Učiteljeval je za vsem 51 let, med temi 42 vedno na isti šoli v Cirkovicah. Še le lansko leto je stopil v pokoj — v 68 l. svoje starosti. Dne 9. maja ob 11 uri dopoldne se je zbralo precej učiteljstva (da jih je iz dežele malo bilo, krivo je bilo gotovo slabo vreme i slučaj, da mnogim učiteljem, kot orglarjem, ni bilo mogoče slavnosti v deležiti se), udje okrajnega šolskega sveta i mnogo šolskih prijateljev v uradni sobi c. kr. okrajnega glavarja, da so bili navzoči, ko je prejel zaslužni učitelj odliko. Gosp. c. kr. okr. glavar Trautvetter razvije životopis odlikovančev, pripne mu križec na prsi, ter pozivlje koncem navzoče, da zakličejo „živio“ preuzvišenemu cesarju. Vidno ginjen zahvali se mu odlikovanec, ter ga pōprosi, naj sporoči ces. prestolu njegovo naj toplejšo zahvalo za to veliko čast, kar g. glavar storiti obljubi. Govoril je še okrajni nadzornik, navzoči so čestitali odlikovancu i sklenjen je bil uradni del slavnosti.

O poldne priredilo je učiteljsko društvo slovesen obed v Muršečevih sobanah. Zbralo se je 36 gostov. Med njimi so bili udje okrajnega šolskega sveta, gg. dr. Bresnig, dr. Ploj, dr. Strafella; predsednik vinogradskega društva, Pascotini g. major v pokoji i drugi. Najprej napije predsednik Robič Njihovemu Veličanstvu, presvitlemu cesarju; navzoči zakličejo navdušen „živio.“ Učiteljica Zurhaleg napije nje Veličanstvu, premilostljivi cesarici, in iskren „živela“ zagromi kot odgovor po dvorani. Za tem so napivali gospod dr. Strafella, podpredsednik okrajnega šolskega sveta i okrajni šolski nadzornik Ranner odlikovancu; ravnatelj mestne narodne šole Ferk deželnemu šolskemu svetu i njegovemu predsedniku, ces. kr. namestniku; nadučitelj Lössnigg okrajnemu šolskemu svetu; dr. Bresnig mestnemu narodnemu učiteljstvu; Pascotini učiteljstvu sploh i učiteljicam posebej. Vrstilo se je za temi še mnogo drugih napitnic. Popoldan pretekel je kmalo i ločili smo se zvečer z zavestjo, da smo preživeli vesel dan, kterege se bodemo še dolgo radostno spominjali. Došli so sledeči brzozavi: od deželnega namestnika, kot odgovor na čestitko, ktero smo mu poslali mi; od profesorja Dominkuša-a v Gorici; možkega pevskega zbora v Mariboru; Mariborskih učiteljev; učiteljskega društva v Slov. Bistrici i od narodnega učitelja Marka, nekdanjega učenca odlikovančevega.

—h

Od Save. Učitelji Brežkega in Sevniskega okraja so imeli 13. maja skupščino na Vidmu. G. načelnik pozdravi navzoče in predstavi gosta iz Krškega g. Gros-a. Navzoč je bil tudi podpiralni ud našega društva g. ravnatelj meščanske šole v Krškem. Potem razpravlja g. Slemenšek o sadjereji v ljudski šoli. Pokazal je, na kak način se lahko ljudstvo za to prekoristno panogo kmetijstva pridobi. Nekaj drevesec; ktera so dečki v šolskem vertu cepili in

gojili, naj se jim podari, da si jih v domači vrt vsadijo. Učitelj naj otroke opozoruje, da divjake, ktere v gozdih najdejo, izkopljejo, požlahnijo ter doma posadé, dokler še iz peček izrejenih divjakov nimajo. Nadalje naj se učitelj majhnega, pa prijetnega truda ne izogiblje, da vzame na sprehode potrebno orodje za cepljenje seboj in divjake, ktere tu in tam najde, požlahtni, naj si bodo tega ali onega gospodarja, ter tudi odrasčeniim pokaže načine cepljenja, kteri se zanj zanimivajo. — O drugi točki, o navodu za vzgojo, govoril je g. Kunstič. Med drugim je naglašal, da se po složnem, skupnem delelovanji šole z domačo hišo otrok z dobrim v spehom odgojuje. Poglavitno načelo odgoje je, da se dobrodejno upljiva na otroško srce, in se zgodaj že njegova volja na dobro nagiba. Pri vsem tem pa ima izgled staršev in učiteljev neprecenljivo moč. Pozneje bodo otroci sami iz navade ločiti znali dobro od slabega, pravo od nepravega. Ljubeznjivo opominjevanje in resno svarjenje pri odgoji tudi veliko pripomore. Poduk mora biti ob jednom odgojevalen. Odstraniti se mora vsak mehanizem, sicer ostane glava prazna, srce mrzlo in cvetoči otroški duh začne veneti. Nasledki mehničnega poduka so, da se vlečejo taki ljudje skoz celo življenje tje v en dan brez ideala. To ni življenje, nego trudapolno in žalostno životarjenje. Ogibati se je tudi preobloženja otrok z učno stvarino. Nikoli ne sme stvarine toliko biti, da bi premalo časa ostalo na otroško srce upljivati. Pri vsem poduku je treba živega podučevanja, ker prisiljena učenčeva pazljivost nič ne izda. Govornik preide na praktično obravnavanje, kako se otroci napeljujejo na radodarnost, miloserčnost do ljudi in živali. Potem je sledil učni poskus v računanji. Sporočeval je g. Jamšek. Za svoje praktične in podučne nazore žel je splošno priznanje. Prihodnja seja bode 3. junija v Rajhenburgu.

—č

Od sv. Jurija pri Taboru, 17. maja 1880. Prišla je tedaj vendar tako željno pričakovana pomlad ter nas obdala s krasnim zelenjem in duhtečim cvetjem! Kdor le more, pohiti ven na zeleno polje ali pa v hladni gozd, da vživa tam rajsko vonjavo ter se veseli zopet prerrojene narave. Če pa že mi odrasli radi zapuščamo svoja stanovaličča ter iščemo radosti v prekrasni naravi, kaj še le nedolžen otrok, hrepeneč po vsem, kar mu je novo! Enake misli so menda navdajale tukajšne za šolo vnete može, da so sklenili, prirediti dne 12. maja t. l. pomladanski izlet sè šolsko mladino, koji se je obnesel jako povoljno.

Bil je prekrasen pomladanski dan, kakoršnih še letos ne štejem obilo. Ob 7³/₄ uri zjutraj so se zbrali vsi otroci v šolski sobi, od koder so se pod vodstvom učiteljevim v lepem redu podali v bližnjo podružno cerkev Kaplo, kjer smo opravili službo božjo, ktere se je vdeležilo tudi toliko odraslih ljudi, da je bila cerkev celo polna. Po končanem cerkvenem opravilu peljali smo otroke na bližnje posestvo šolskega načelnika, kjer so bili prostori veselici primerno in prav okusno okinčani. Verli in jako marljivi g. načelnik je vedel vse potrebno preskerbeti in prirediti, kar bi moglo pospeševati in vzviševati veselje otrokom in starišem. Na prijaznem prostoru bil je iz zelenja narejen oder za deklamovanje, po bližnjih drevesih in poslopjih pa je vihralo veliko raznobojnih zastav, največ slovenskih in cesarskih. Ko so otroci prejeli jedil

in pijač, začelo se je deklamovanje in petje, katero so ljudje prav pazljivo in z vidnim zadovoljstvom poslušali. Najbolj se je dopadala „Majnikova pesem“ od Fr. Cimpermana, koja je neka učenka deklamovala; saj je pa tudi ta pesem bila za našo veselico najbolj primerna.

„O mladezen poj, le poj!
Tebi sreča sije;
Deček in deklica svoj
Venec naj si vije!
Zdaj je majnik, zdaj je čas,
Le obhajaj ga na glas!“

Te besede iz pesmice so si otroci dobro zapomnili in začeli so prepevati, potem pa rajati po zeleni ledini, da jih je bilo veselo gledati. Tu so se vrstile raznotere otročje igre, pri katerih so se delili „junakom“ primerni dobitki, kar je povzročilo dokaj smeha ter vzbudilo živo tekmovanje med igralci. Po ti ure trajajočem razveseljevanji stopil je domači g. župan na oder, razkladal otrokom pomen veselice ter jim priporočal marljivost, vbogljivost, lepo vedenje in hvaležnost do učitelja, starišev in drugih šolskih dobrotnikov. Mladina je na to zapela cesarsko pesem, potem pa se mirno vrnila domu; odrasli pa so tudi hoteli vresničiti besede pesnikove:

„Vendar stari, tudi vi
Zdaj se veselite,
Vživajte še svojih dni,
Reve pozabite!
Morda majnik drugi že
Najde v krilu vas zemljé.“

in ostali so pri skupnem obedu, kjer je bila zastopana večina krajnih šolskih svetovalcev in občinskih odbornikov. Prav veselilo nas je tudi, ko so nas po poldne počastili nekteri odlični gostje iz Vranskega, ki so pa, žalibog! le malo časa med nami ostati zamogli, kajti „dan se je nagnil“ in zahajajoče solnce nas je opominjalo, da smo se morali ločiti. Upam, da smo bili z izidom te pomladanske veselice vsi zadovoljni, kajti slišal se je le en glas: „Kaj takega naj bi se vsako leto priredilo!“

Vsem blagim dobrotnikom pa, ki so z doneski prostovoljno vse stroške poravnali, zakličem v imenu šolske mladine: Bog plati! Fr. Šorn.

Konjice. Konjiško učiteljsko društvo je imelo 1. maja svoje zborovanje, kterega se je vdeležilo 16 društvenikov. G. predsednik pozdravlja navzoče ude zahvaljevaje se za tako obilen obisk. Po odobrenju zadnjega zapisnika prične se prva točka dnevnega reda. „Vporabljen računjenje“ (g. D. Serajnik) Govornik je povdarjal posebno te le točke:

1. Vporabljen računjenje naj se že v prvem letu začne.

2. Naloge naj se verstijo pa redu od lahkkih do težkih ter naj ne bodo samo podučljive, nego tudi zanimive opirajoče se na vsakoverstne razmere v življenji.

3. Varovati se je mehanizma ter paziti, da se ne izdeluje preveč nalog iste verste.

4. Predno se začne račun izdelovati, naj se snovno in stvarno razjasni. Gospodična Wieser je govorila o vzbujevanju otrok k snagi ter je svojo nalogo tako dobro izvršila, da se je predlagalo poslati rokopis „Popotniku“ v porabo.

Slednjič je bral g. Želnir svojo v gladki slovenščini pisano šolsko kroniko, da se pretresuje. Konečno se g. predsednik zahvali predavateljem ter sklene zborovanje. C.

Novice in druge stvari.

(**Stajarski deželni šolski svet**) je dovolil razširjenje ljudskih šol v Podčerteku (Kozje) in v Zrečah (Konjice) v dvorazrednice in vstanovljenje paralelke v Makolah (Slov. Bistrica.)

(**Celjsko učiteljsko društvo**) bode zborovalo 3. junija po sledečem načertu:

1. Zapisnik.

2. Društvena poročila.

3. Premoč (prednost) Europe oziroma na druge dele sveta. (Razl. gospodična H. Hluščik.)

4. Razklad učenja na eno-, dvo- in trirazrednicah. (*Lectionspläne.*) (Razl. Bobisut.)

5. Slovniška obravnava. (Razl. Jarc.)

6. Nasveti.

Celje, 20. maja 1880.

Odbor.

(**Dolžnost šolskega obiskovanja po različnih državah.**) Na Švicarskem traja dolžnost občnega šolskega obiskovanja od 6. — 12. leta; vsakdanji šoli pa sledi še do 15. leta starosti obligatorična nadaljevalna šola. Na Saksonskega so bili dolžni že od leta 1764 otroci od 5. do 14. l. svoje starosti šolo obiskovati; od leta 1773 pa je dovoljeno z dokončanim 6. l. vstopiti. Na Bavarskem hodijo v šolo od 6.—13. leta. V Badnu, Gotha, tako tudi v Prusiji so dolžni otroci do 14. l. svoje starosti šolo obiskovati.

„(**Glavna vodila umnega gospodarstva**) na majhnem posestvu z malim imetjem. Spisal Ivan Lapajne, ravnatelj meščanski šoli v Kerškem. Na svetlo dala c. k. kranjska kmetijska družba — je naslov knjižici, ki obsega 66 strani. Radostno pozdravljamo to novost, ter želimo, da bi je nobeden kmet ne pogrešal. To so res zlatá vredna vodila, namenjena malemu posestniku, kterih pa tudi večji posestnik prezirati ne sme. S tem pa nikakóř ne terdimo, da to, kar nam ta knjižica podaja, zadostuje umnemu kmetovalcu, ter menimo, da je tó tudi malemu posestniku še premalo.

(**Otročja razumljivost.**) Oče svoji devet let stari hčeriki pred oči postavlja, kako srečna je, da še stariše ima. Kako žalostna pa so bila njegova otročja leta!

Bil je komaj deset let izpolnil, so mu stariši pomerli. Prišel je med tuje ljudi, pri kojih je stradal, in še potrebne obleke ni dobil.

Otrok ne trene z očmi, vtripno očeta gleda. Solzice se mu z oči vsipljejo, izdihne milo, ter reče: „Potlej ste pa kmalo k nam prišli. Kaj ne, atej, da se je vam potem bolje godilo?“ — Jelite! — T. Dernač.

(**Stari učenci.**) V nekem šol. razredu so se zgodbe sv. pisma v skupinah po dveh letnikih preučevale. Ker so pa v začetku šol. leta novi učenci v ta razred prihajali, se vé, da ti niso mogli na vprašanja iz prejšnjih časov odgovarjati. Tako se zgodi, da ostane nek učenec odgovor na neko vprašanje dolžan. Katehet ga vpraša: „Kako dolgo se že učiš sv. pisma?“ — „Od Kristovega rojstva“, pravi dečko. — „Toraj ne od vstvarjenja sveta?“ — „Ne, pa ta moj sosed je že tako dolgo tu.“ Bétulaceus.

Vabilo.

Učiteljsko društvo za okraje Kozje-Sevnica-Brežice ima prihodnje zborovanje 3. junija ob 10. uri v šolskem poslopju v Rajhenburgu. Dnevni red: 1. Zapisnik. 2. Praktičen poskus v računanji (g. Jamšek). 3. Poskusi pri razlaganju vetra (g. Kozole). 4. Predlogi.

V Sevnici, dne 15. maja 1880.

Odbor.

Učiteljski službi

na enorazrednicah v **Polji** (Felddorf) in v **Zagorji** se razpisujete v def. ali začasno umeščenje. Šoli ste uredjeni v 4. plač. red ter imajo učitelji pristo stanovanje. Prosilci — slovenskega jezika zmožni — naj vložijo svoje prošnje s prilogami po predpisani poti pri krajnem šolskem svetu v **Polji** (pošta St. Peter bei Königsberg) oziroma pri krajn. š. svetu v **Zagorji** (pošta Peilenstein.)

Okrajno šolsko svetovalstvo v Kozjem, dne 1. maja 1880.

Josek.

Služba učiteljice ženskih ročnih del

združena za dve ljudski šoli **Loče** in **Žiče** z letno plačo 180 f. se razpisuje.

Prositelice, slovenskega jezika zmožne, imajo vložiti prošnje v obroku štirih tednov pri krajnem šolskem svetu pri sv. Duhu v Ločah.

Okrajni šolski svet Konjiški 27. aprila 1880.

Predsednik:

Haas l. r.